Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 17 sierpnia 1933 r. 908.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Żinios" o litewsko-niemieckich rokowaniach handlowych. "Lietuvos Žin." Nr.183 z 14.VIII.1933 r. Art.p.t."Po wznowieniu rokowań z Niemcami". Streszczenie:

Mogłoby się zdawać, iż dla Europy litewsko-niemieckie rokowania handlowe nie posiadają specjalnego znaczenia. A jednak rokowaniami temi interesuje się cała Europa, specjalnie zaś państwa bałtyckie. Sytuacja, jaka się wytworzyła po przewrocie hitlerowskim oraz wschodnia polityka Niemiec zwraca uwagę Europy na Litwę. W dzisiejszych warunkach trudnem jest wyeliminowanie spraw politycznych z rokowań handlowych, zwłaszcza, o ile chodzi o rokowania pomiędzy Litwą a Niemcami, gdyż handel z Litwą w niemieckim bilansie handlowym stanowi zaledwie drobną cząstkę. Niemcy, jak oświadczył Hitler oraz inni przywódcy niemieccy, dążą na Wschód, a pierwszą zaporą na tej drodze jest Litwa i inne państwa bałtyckie. Rozumiejąc doniosłe znaczenie państw bałtyckich dla obecnej polityki europejskiej podkreślano na łamach "L.Žin." wielkie znaczenie związku państw bałtyckich. Obecnie zaś prasa donosi, że Niemcy w rokowaniach handlowych z Litwą stawiają żądanie, by Litwa nie przyłączała się do związku państw bałtyckich.Jest to wcale zrozumiałe żądanie, gdyż o wiele łatwiej jest dać sobie radę z jednem państwem, niż ze związkiem państw.-

Kwestja związku państw bałtyckich nie jest jedynem zagadnieniem wysuwanem przez Niemcy w rokowaniach z Litwą. Niemcom chodzi również o Kraj Kłajpedzki, co do którego prasa i działacze niemieccy oświadczali, iż Niemcy nie wyrzekną się tej części Litwy. Prasa niemiecka całkiem otwarcie grozi Litwie, iż o ile nie wypełni ona politycznych żądań Niemiec, w takim razie porozumienie gospodarcze, na którem Litwie zależy nie będzie mogło dojść do skutku. Ponieważ oficjalne sfery litewskie wypowiedziały się już przeciwko związkowi państw bałtyckich, przeto kwestja ta siłą rzeczy odpada, pozostają zaś inne zagadnienia polityczne, z których najważniejszem jest kwestja kłajpedzka. Ponieważ Niemcy zachowują się względem Litwy bez żadnego "pardon'u", Litwa powinna być wyjątkowo odporna i rozsądna. Dla spraw gospodarczych Litwa nie może składać w ofierze spraw politycznych. Nikt nie może nie pragnąć dobrych stosunków lecz stosunki te muszą być oparte na sprawiedliwości i kulturalności nie zaś na wyzyskiwaniu państwa małego przez państwo wielkie.-

Kronika.

Uzupełnienie delegacyj do rokowań litewsko-niemieckich. "Liet Žin." Nr.183 /VIII.1933/: W dn.12 sierpnia komisje wyłonione pośród delegacji litewskiej i niemieckiej nadal prowadziły układy. W dniu tym obie delegacje zostały uzupełnione. W skład delegacji litewskiej weszli dodatkowo:dyrektor Izby Rolniczej p.Tallat-Kiełpsza i prezes kłajpedzkiej Izby Rolniczej p.von Dresler, w skład zaś delegacji niemieckiej wszedł radca M-stwa Skarbu p.Zveck.

Wobec wyjazdu na urlop dr.Lozorajtisa oraz wyjazdu do Berlina dr.Meyera, delegacji litewskiej przewodniczy dyr.Dep.Ekonomicznego M-stwa Spr.Zagr.p.Kuzminskas, zaś delegacji niemieckiej dr.von Schack. W dn.12 b.m. w M-stwie Spraw Zagr. odbyła się konferencja delegacji litewskiej, w czasie której omówiono przebieg dotychczasowych rokowań i udzielono delegacji instrukcyj. Narazie nie jest wiadomem, kiedy odbędzie się plenarne posiedzenie obu delegacyj. Komisje rozważają obecnie jedynie konkretne sprawy gospodarcze, sprawy zaś zasadnicze będą prawdopodobnie rozstrzygane przez instancje polityczne. Należy się spodziewać, iż w dziedzinie spraw gospodarczych Niemcy tym razem będą bardziej ustępliwi, gdyż inicjatywa nawiązania rokowań wyszła całkowicie ze strony Niemiec.

W związku z toczącemi się obecnie litewsko-niemieckiemi rokowaniami handlowemi przewidziane na sierpień rokowania handlowe z innemi państwami zostały odroczone. Rokowania z Anglją, wyznaczone na sierpień, zostały odroczone do listopada, zaś rokowania z Łotwą do września.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Zjazd związku narodowców. "Lietuvos Žinios" Nr.183 /VIII.1933/: W końcu września r.b. odbędzie się walny zjazd delegatów związku tautininków. Zjazd ma na celu odnalezienie nowych dziedzin pracy. Kierownicze sfery związku narodowców zamierzają przeprowadzić gruntowną "czystkę" członków, gdyż ci członkowie, którzy obecnie zapisują się do związku nie zadawalniają jego kierowników.-

Urlop premjera Tubelisa. Prasa kowieńska /z 11 sierpnia 1933/: Premjer Tubelis wyjechał na miesięczny urlop wypoczynkowy. Zastępuje go minister Sprawiedliwości A. Żylinskas.

Powrót ministra Aleksy. Prasa kowieńska /z 11.VIII. 1933/: Dn.10 sierpnia zakończył urlop i powrócił do urzędowania minister Rolnictwa Aleksa.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

VII-my zjazd polskiej młodzieży akademickiej w Litwie. "Dzień Kowieński" Nr.180 /VIII.33/: VII-my doroczny zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy ma się odbyć w dn.15 i 16 września r.b. W pierwszym dniu zjazdu m.in. wygłoszone zostaną referaty: "Rola studenterji w ruchu młodego pokolenia" /A.Bojko/ oraz "Kooperacja polska w Litwie" /W.Szyłkarski/. Nadto w dniu tym zostanie zorganizowany obchód ku uczczeniu 70-tej rocznicy powstania styczniowego. W drugim dniu zjazdu p.Kondratowicz wygłosi referat p.t."Mniejszość polska w Czechosłowacji". Wieczorem drugiego dnia odbędzie się zabawa taneczna.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Dokoła zamknięcia szkół niemieckich. Prasa kowieńska /z 10.VIII.1933/: Dnia 10 sierpnia minister Spraw Wewn. przyjął delegację niemieckiego "Kulturverbandu", która odwiedziła również i ministra Oświaty. Delegacja poruszyła sprawę zamknięcia szkół niemieckich w Pilwiszkach, Szakach i Jurborgu, na co ministrowie oświadczyli, że zamknięcie tych szkół zostało spowodowane brakiem dostatecznej ilości dzieci niemieckich w wieku szkolnym.-

Prasa kowieńska /z 14.VIII.1933/donosi, iż w rozmowie z ministrami delegacja zaznaczyła, że nie można decydować o narodowości według paszportów rodziców, ponieważ wielu Niemców zapisano w dowodach osobistych, jako Litwinów. W wielu wypadkach urzędnicy nie wzięli pod uwagę oświadczenia właściciela paszportu, że jest Niemcem i wypisali w rubryce narodowości zamiast Niemiec - Litwin. Minister Rustejkis oświadczył delegacji, iż ubolewa nad podobnemi wypadkami i po otrzymaniu odpowiednich skarg obiecał zarządzić w tej sprawie dochodzenie.

W odpowiedzi na pytanie, czy w nowych paszportach będzie notowana narodowość, minister oświadczył, iż sprawa ta nie została jeszcze ustalona. Prośbie delegatów o zorganizowanie kwesty na niemieckie cele oświatowe minister odmówił tłumacząc to trudnemi warunkami ekonomicznemi.

Minister Oświaty, zagadnięty w sprawie projektu zamkniętych szkół niemieckich oświadczył, iż szkoły te będą niezwłocznie otworzone, skoro tylko rodzice na mocy swych paszportów potrafią dowieść, że są istotnie Niemcami. Minimalna ilość uczni niezbędna do otwarcia szkoły wynosi 32.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW W WILNIE.

Kronika.

Zgon ks. Piotra Kraujalisa w Wilnie. "Vil. Ryt." Nr.64./VIII.1933/: W dn.14 sierpnia zmarł w Wilnie na skutek komplikacyj po przebytej grypie znany działacz litewski ks.prof.Piotr Kraujalis. "Viln.Ryt.", który ukazał się z żałobną obwódką, zamieszcza podobiznę i obszerny życiorys ś.p. ks.Kraujalisa.-